మణి దీపిక

ప్రధాన సంపాదకులు

ఆచార్య కె. ఆశాజ్యోతి

అధ్యక్షులు, తెలుగు అధ్యయన శాఖ

బెంగళూరు కేంద్ర విశ్వవిద్యాలయం

సెంట్రల్ కాలేజ్ క్యాంపస్, అంబేద్కర్ వీథి

బెంగుళూరు - 560 001

మణి దీపిక

ప్రధాన సంపాదకులు

ఆచార్య కె. ఆశాజ్యోతి

అధ్యక్షులు, తెలుగు అధ్యయన శాఖ

బెంగళూరు కేంద్ర విశ్వవిద్యాలయం
సెంట్రల్ కాలేజ్ క్యాంపస్, అంబేద్కర్ వీథి
బెంగుళూరు - 560 001

MANIDEEPIKA : A Prescribed Telugu Textbook for II Semester Degree Classes, Chief Editor: Prof. K. Asha Jyoti, Chairperson, Dept. of Studies in Telugu, Bangalore University; Published by Bangalore Central University, Bengaluru; pp viii + 162.

© బెంగళూరు విశ్వవిద్యాలయం

ప్రథమ ముద్రణ: 2020

ప్రధాన సంపాదకులు:

ఆచార్య కె. ఆశాజ్యోతి

అధ్యక్షులు, తెలుగు అధ్యయన శాఖ

బెంగళూరు విశ్వవిద్యాలయం

జ్ఞానభారతి, బెంగళూరు-560056

ప్రకాశకులు **:**

నిర్దేశకులు

ప్రసారాంగ, మరియు ముద్రణాలయ విభాగం

బెంగళూరు కేంద్ర విశ్వవిద్యాలయం

అంబేద్కర్ వీథి, బెంగుళూరు – 560 001

ముద్రణ:

బెంగళూరు కేంద్ర విశ్వవిద్యాలయం, సెంట్రల్ కాలేజ్ క్యాంపస్, బెంగుళూరు-560001

ఆచార్య కె. ఆశాజ్యోతి
శాఖాధ్యక్షులు, తెలుగు అధ్యయన శాఖ
బెంగళూరు విశ్వవిద్యాలయం
జ్ఞానభారతి, బెంగుళూరు – 560056

ముందుమాట

బెంగళూరు కేంద్ర విశ్వవిద్యాలయం డిగ్రీ కళాశాలలో బి.ఏ./బి.ఎస్సి/ బి.ఎస్సి.(ఫాడ్)/బి.కాం./బి.బి.ఎమ్/బి.హెచ్.ఎమ్/బి.బి.ఎ. కోర్సులు చేస్తూ, తెలుగు రెండవ భాషగా ఎన్నుకున్న విద్యార్థులకు తెలుగు పాఠ్యాంశాలు ఈ పుస్తకంలో ఉన్నాయి. పాఠ్య ప్రణాళికా సంఘం విద్యార్థుల కోసం నిర్దేశించిన ప్రాచీన కవిత్వం, వ్యాకరణం మొదటి సెమిస్టర్‌కు, ఆధునిక కవిత్వం, తెలుగు సాహిత్య విమర్శ రెండవ సెమిస్టర్‌లలో పాఠ్యాంశాలు. మొదటి సెమిస్టర్ పాఠ్య పుస్తకం "మణి చంద్రిక", రెండవ సెమిస్టర్ పాఠ్యపుస్తకం "మణిదీపిక".

మణి చంద్రికలో – మొదటి భాగం ప్రాచీన కవిత్వం కాగా, రెండవ భాగం వ్యాకరణం. ప్రాచీన సాహిత్యంలో భాగంగా కవిత్రయంగా ప్రసిద్ధి చెందిన నన్నయ, తిక్కన, ఎర్రనల రచనలను తద్వారా ఆయా కవుల రచనా శైలి విద్యార్థులకు కొంత అవగతం అవుతుంది. ప్రాచీన సాహిత్యావగాహన వ్యాకరణాధ్యయనం లేకుండా అర్థం కాదు కనుక ప్రాథమిక స్థాయి వ్యాకరణంలో భాగంగా పారిభాషిక పద పరిచయం, తెలుగు – సంస్కృత సంధులు, ఛందస్సు, అలంకారాలు వంటి అంశాలను పాఠ్యాంశాలుగా నిర్దేశించడం జరిగింది. పాఠశాల స్థాయిలో అర్థం చేసుకోవలసిన వ్యాకరణం పట్ల కనీస అవగాహన లేకుండా కళాశాల స్థాయికి చేరుతున్న విద్యార్థుల సంఖ్య క్రమంగా పెరుగుతున్న కారణంగా ప్రాచీన సాహిత్యంలో ఉన్న పదాలు, పద రూపాలు, అర్థాలు, తాత్పర్యాలు, వ్యాకరణాంశాల అవగాహన కోసం వ్యాకరణం తప్పనిసరి కనుక కళాశాల స్థాయిలో ప్రాథమిక స్థాయి వ్యాకరణ బోధన విధిగా నిర్దేశించవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. ఆ కారణం

చేత వ్యాకరణం పై ప్రత్యేకంగా దృష్టి పెట్టి వ్యాకరణం విధిగా చదవవలసిన ఆవశ్యకతను ఏర్పరచడం జరిగింది.

బెంగళూరులో నాలుగు విశ్వవిద్యాలయాలలోనూ కళాశాల స్థాయిలో డిగ్రీ మొదటి, రెండు విద్యా సంవత్సరాల నాలుగు సెమిస్టర్లలో తెలుగు ఉండడం వల్ల ఒక్కొక్క విశ్వవిద్యాలయానికి వేరు వేరుగా పాఠ్యాంశాలు రూపొందించకుండా, అన్ని విశ్వవిద్యాలయాలకు అంటే బెంగళూరు విశ్వవిద్యాలయం, బెంగళూరు కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం, బెంగళూరు ఉత్తర విశ్వవిద్యాలయం, మహారాణి క్లస్టర్ విశ్వవిద్యాలయం విద్యార్థులకు ఒకే పాఠ్యపుస్తకం రూపొందించడం జరిగింది.

తెలుగును రెండవ భాషగా ఎన్నుకున్న విద్యార్థుల అభివృద్ధిని ఆకాంక్షిస్తున్న బెంగళూరు కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం కులపతి ఆచార్య ఎస్. జాఫెట్‌గారికి ఈ సందర్భంగా కృతజ్ఞతలు తెలుపుతున్నాను.

ఆచార్య కె. ఆశాజ్యోతి
శాఖాధ్యక్షులు, తెలుగు అధ్యయన శాఖ
బెంగళూరు విశ్వవిద్యాలయం
జ్ఞానభారతి, బెంగుళూరు – 560056

తెలుగు సాహిత్యం

బి.ఎ., బి.ఎస్సి., బిఎస్సి(ఫాడ్), బి.కాం., బి.బి.ఎమ్., బిహెచ్.ఎమ్., బి.సి.ఎ., బి.బి.ఎ.

సెమిస్టర్ - 2

ఆధునిక కవిత్వం

1. నవ్య సంప్రదాయ కవిత్వము **1**

ఎ) శరదృతువు - విశ్వనాథ సత్యనారాయణ 5

బి) శ్మశానవాటి - గుఱ్ఱం జాషువా 10

శిశువు - గుఱ్ఱం జాషువా 12

సి) కుంతీకుమారి - జంధ్యాల పాపయ్యశాస్త్రి 15

డి) పక్షులు - గుంటూరు శేషేంద్రశర్మ 19

2. భావ కవిత్వము **23**

ఎ) జన్మభూమి - రాయప్రోలు సుబ్బారావు 25

ప్రబోధము - రాయప్రోలు సుబ్బారావు 27

బి) నాగుల చవితి - బసవరాజు అప్పారావు 29

సి) స్వాతంత్ర్య రథము - దువ్వూరి రామిరెడ్డి 31

డి) ఈప్సిత లేశము - నాయని సుబ్బారావు 33

3. అభ్యుదయ కవిత్వము **35**

ఎ) పూర్ణమ్మ - గురజాడ అప్పారావు 38

బి) కవితా! ఓ కవితా! - శ్రీశ్రీ 42

సి) జంట సింగిణులు - కాళోజి 48

డి) నీటి గడియారం - ఆరుద్ర 49

4. అనుభూతి కవిత్వము **50**

ఎ) చెట్లు కూలుతున్న దృశ్యం - అజంతా 53

బి) మృత్యు వృక్షం - ఇస్మాయిల్ 55

సి) చివరికి - వజీర్ రహ్మాన్ 56

డి) గాయం నుంచి గాయానికి - వాడ్రేవు చినవీరభద్రుడు 59

సాహిత్య విమర్శ

1. నన్నయగారి సాహిత్య సూత్రవృత్తి **62**

2. తిక్కనగారి ఉభయ కావ్యప్రౌఢి పాటించు శిల్పం **97**

3. ఎఱ్ఱా ప్రెగడ **115**

4. నాచన సోమనాథుని నవీనత **141**